

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/19/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6419202717
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:6419202717.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a Mgr. Jozefa Mačaja vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: U. V., nar. X. X. XXXX, t. č. bytom u starej matky: X. F., trvale pobytom I. O. XXX, matky: P. F., nar. XX. E. XXXX, trvale pobytom I. O., t. č. pobytom B. O., O., XX O. W., zastúpenej advokátkou: JUDr. Eva Skačániová, so sídlom Dunajská Streda, Korzo B. Bartóka 89/3, a otca: Q. V., nar. XX. E. XXXX, trvale pobytom Z. XXXX, zastúpeného advokátom: JUDr. Andrej Beladič, so sídlom Bratislava, P. O. Box 81362, za účasti Krajskej prokuratúry Trnava, Dolné Bašty 1, Trnava, o zmene úpravy práv a povinností rodičov, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo 7. októbra 2020 č.k. 12P/8/2020-371 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., II. a IV. p o t v r d z u j e
a vo výroku V. ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zveril maloletú U. do osobnej starostlivosti matke, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku; výrokom II. uložil otcovi povinnosť platiť na výživu maloletej U. sumu 250,- eur mesačne vždy do 20. dňa mesiaca vopred k rukám matky počnúc právoplatnosťou výroku I.; výrokom III. zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 27P/26/2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 11 CoP/44/2019-40 z 12. novembra 2019; výrokom IV. uviedol, že týmto mení rozsudok tunajšieho súdu č.k. 7P/57/2017-34 z 1. marca 2018, výrokom V. upravil styk otca s maloletou U. tak, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletou U. každý rok počas letných prázdnin od 5. do 15. augusta. Matka, resp. ňou určená osoba je povinná dieťa na styk pripraviť a odovzdať otcovi v stanovený deň v mieste svojho pobytu na území Slovenskej republiky a otec je povinný v stanovený deň vrátiť dieťa matke, prípadne ňou určenej osobe v mieste pobytu na území Slovenskej republiky. Otec je oprávnený kontaktovať sa s maloletou prostredníctvom videohovoru každý párny týždeň roka v nedeľu v čase medzi 14,00 hod. a 18,00 hod. Matka je povinná zabezpečiť maloletej podmienky na uskutočnenie videohovoru a technické vybavenie a oznámiť otcovi kontaktné údaje. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne článkom 3 Dohovoru o právach dieťaťa, § 25 ods. 1, § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 76 ods. 1 z.č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“). Vecne dôvodil, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že došlo k zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu úpravy a to zmenu zverenia maloletého dieťaťa druhému rodičovi. Maloletá U. bola rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda zverená do starostlivosti otca, následne bola z jeho starostlivosti uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 27P/26/2019-18 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 11CoP/44/2019-40 z 12. novembra 2019 dočasne odňatá pre tvrdené podozrenia z nedostatočnej a zneužívanej starostlivosti, ktoré však neboli potvrdené a preto nie je dôvodné, aby maloletá zostávala v starostlivosti starej matky. Prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí je záujem dieťaťa a napriek tomu, že bolo zistené, že maloletá si vymýšľa a

domýšľa rôzne skutočnosti a situácie je zrejme, že sa v rodinnom prostredí u otca necíti komfortne. Otec, hoci má preukázateľne po materiálnej stránke väčšie možnosti zabezpečiť starostlivosť o maloletú, neposkytoval jej želaný pocit patričnosti, nedostatočne sýtil vzájomný citový vzťah, nevyužil priestor daný mu na upevnenie citovej väzby a maloletá je výrazne citovo viazaná na matku, od ktorej sa jej dostáva viac pozitívnych prejavov, pričom matky má o maloletú záujem, venuje sa jej a maloletá vyjadrila jednoznačný záujem byť zverená matke. Vzhľadom na pranie maloletej a preukázané schopnosti matky zabezpečiť jej starostlivosť, hoc i v U., zveril maloletú do jej výchovy. Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 250,- eur mesačne, keď ide o dieťa vo veku 10 rokov, pričom s nástupom do školy v U. jej bude potrebné zabezpečiť školskú uniformu, topánky. Pri stanovení výživného vychádzal súd prvej inštancie z príjmu otca 1.460,34 eur mesačne a jeho majetkových pomerov, otec vlastní rodinný dom zaťažený úverom, pričom otec ďalšie vyživovacie povinnosti nemá. Vzhľadom na príjem otca a vek maloletej, považoval súd prvej inštancie za primerané výživné 250,- eur, ktoré výživné spolu so starostlivosťou matky a čiastočným znášaním finančných výdavkov na dieťa z jej strany a s prídavkom na dieťa bude pokrývať odôvodnené potreby dieťaťa. Keďže sa rodičia na úprave styku nedohodli, súd tento styk upravil a to vzhľadom na okolnosť, že maloletá žije v U., tak len v obmedzenom rozsahu, pričom bude na matke, aby dieťa na osobné stretnutia s otcom pripravila a od otca sa očakáva, že si u maloletej pravidelnými a obsažnými videohovormi vybuduje opätovnú dôveru. O zrušení neodkladného opatrenia rozhodol v zmysle § 334 z.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). O trovách konania nerozhodol s poukazom na ustanovenie § 52 a § 57 z.č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletej. Dôvodil, že odvolanie podáva voči zvereniu maloletej do starostlivosti matky, určení výživného a úprave styku. Namietal, že súd prvej inštancie nesprávne zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky, keď dostatočne nezohľadnil, že otec vytvoril pre maloletú U. ideálne podmienky pre jej osobný i spoločenský život. V novopostavenom dome má maloletá samostatnú izbu plnú hračiek, v ktorej sa môže hrať i pokojne a nerušene pripravovať do školy, v záhrade plnej kvetov pri dome sa môže ľubovoľne hrať sama aj s kamarátmi z okolia, môže sa bicyklovať, keďže dostala bicykel. Dodal, že maloletá v škole dosahovala vynikajúce výsledky, pričom je jediným vnúčaťom v rodine, v ktorej otec maloletej žije so svojou matkou a dospelou sestrou. Poukázal, že tieto okolnosti vyplývajú i zo znaleckého posudku, ktorý vyhotovila PhDr. Katarína Haidová a tieto okolnosti boli preverené i orgánom starostlivosti o maloleté dieťa i orgánmi činnými v trestnom konaní. Oproti tomu matka maloletej predložila len rozsiahlu fotodokumentáciu, pričom tento stav vecne preverený nebol. Matka žije v dome, ktorý má v dlhodobom prenájme v U., ktoré je známe vysokým stupňom kriminality, vplyvom moslimskej ideológie a so značným rozsahom pandémie koronavírusu. Otec svoje dieťa odmieta do takéhoto prostredia poslať. K samotnému výživnému namietal, že súd prvej inštancie nesprávne určil výživné 250,- eur mesačne, keď nevzal do úvahy majetkové pomery otca a jeho výdavky spojené s platením nákladov na prevádzkovanie domu a platenie hypotekárneho úveru. Súd taktiež nezohľadnil pri posudzovaní jeho príjmu obmedzenie leteckej prevádzky vo svete a z toho plynúci pokles záujmu o služby leteckého mechanika, čo je zamestnanie otca. Jeho príjem sa od februára 2020 pohybuje v rozmedzí len 1.000,- eur mesačne, pričom výnimku tvoria len mesiace, keď mal vyplatený napríklad plat ako vernostnú odmenu alebo polročné odmeny, prípadne čerpanie riadnej dovolenky. Platením výživného 250,- eur by sa otec dostal do vážnej finančnej tiesne. K úprave rozsahu styku namietal, že každé dieťa potrebuje ako matku, tak aj otca a styk by mal byť upravený podrobne tak, aby otec mohol realizovať výchovu maloletej, aby sa zabránilo ochladnutiu citových väzieb s maloletou. Navrhol, aby maloletá bola zverená do starostlivosti otca a v prípade, že by návrhu nebolo vyhovené, aby bol upravený styk maloletej s otcom v trvaní šiestich týždňov počas letných prázdnin a každý druhý rok počas vianočných sviatkov a Nového roka v čase od 23. decembra do 3. januára v príslušnom roku a výživné aby bolo určené sumou 120,- eur mesačne. Ku svojmu odvolaniu pripojil ako nové dôkaz výplatné pásky.

3. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka maloletej prostredníctvom svojej advokátky s tým, že odvolanie otca považuje za nedôvodné. Súd prvej inštancie vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie, správne a úplne zistil skutkový stav, prihliadol na najlepší záujem dieťaťa. Správne rozhodol aj o výške výživného a úprave styku. Námietky otca k výške výživného sú neadekvátne a aj rozsah styku bol stanovený primerane k okolnostiam a je na otcovi, ako dokáže svoj vzťah s maloletou zlepšiť a motivovať ju k širšiemu styku. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

4. K odvolaniu otca sa vyjadrila i matka samostatne. Tvrdila, že maloletá dcéra odmieta návrat k otcovi, čo potvrdila i psychologička, s tým, že návrat by mohol mať negatívny dopad na psychickú stránku maloletej. Maloletá je u svojej starej matky, kde má dobré prostredie a aj v škole je spokojná. Maloletá potrebuje hlavne lásku, ktorú od otca a jeho rodiny očividne nedostávala, pričom otec opakovane prízvukuje len materiálne hodnoty. Dodala, že zaslal fotodokumentáciu domu, v ktorom žije, pričom vzhľadom k tomu, že má 18-mesačnú dcérku, chodí k nim na kontrolu i zdravotná sestra. K styku otca s maloletou uviedla, že otec maloletej pracuje na letisku, má zľavnené letenky, pričom môže za maloletou chodiť kedy bude chcieť, doposiaľ ale neprejavil žiaden záujem o styk s maloletou a preto nesúhlasí, aby s ním bola i počas prázdnin, pričom deti nemajú fixný koniec školského roka stanovený, je to medzi 17. až 25. júlom. Taktiež namieta i úpravu styku počas Vianoc a Nového roka, kedy sú ceny letov veľmi nákladné, cena letenky je 350,- eur, čo pre dve osoby tam i späť je 1.400,- eur. K samotnému výživnému uviedla, že otec si vzhľadom na svoj príjem môže dovoliť platiť výživné v takejto výške. K úprave styku uviedla že žiada, aby si otec pre maloletú prišiel a aby ju aj doniesol, lebo pre ňu je nemožné dopraviť ju na prázdniny.

5. K odvolaniu otca sa vyjadril i kolízny opatrovník, ktorý navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

6. K odvolaniu otca sa vyjadrila i Okresná prokuratúra Dunajská Streda a to tak, že náhradná osobná starostlivosť zo strany starej matky je výrazne v prospech maloletej a obaja rodičia hoci majú vytvorené podmienky pre výchovu a starostlivosť o maloletú sú na strane otca skôr materiálneho charakteru a na strane matky nie sú jednoznačne známe. Dodala, že práve z dôvodu na strane matky sa o maloletú začal starať jej otec, pričom v tom čase ešte matka maloletej ani nemala dve deti a chorého manžela a preto dáva na zváženie ponechanie maloletej v náhradnej osobnej starostlivosti u starej matky.

7. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP, § 68 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), s tým, že oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke súdu miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie otca maloletej je v v časti napadnutého výroku I., II., IV. nedôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v týchto častiach potvrdiť (§ 387 ods. 1 a 2 CSP), v časti výroku V. je však dôvodné a preto rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti je dôvodné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods.1 písm. b/ a § 391 CSP).

8. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 12P/8/2020 bola zmena úpravy práv a povinností rodičov k maloletej U..

9. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody otca predostreté v odvolaní je preskúmať správnosť postupu a napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, posúdiť, či sú splnené podmienky na zmenu ostatného rozhodnutia o úprave práv a povinností rodičov k maloletej U., konkrétne na zverenie maloletej do starostlivosti matky, stanovenie výživného otcovi v rozsahu 250 eur mesačne a úpravu styku.

10. Odvolací súd v časti zverenia maloletej do starostlivosti matky a stanovenia výživného otcovi v rozsahu 250 eur mesačne sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvej inštancie obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom pre rozhodnutie si súd prvej inštancie zabezpečil dostatočné podklady, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a dostatočne sa vypořiadal so všetkými vnesenými námietkami účastníkov. Odvolací súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty otca maloletej nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie v tejto časti odchýliť. V podrobnostiach odvolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP) a na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie a k odvolacím argumentom otca maloletej dodáva už len nasledovné:

11. Podľa § 26 ZoR ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

12. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

13. V zmysle vyššie citovaných ustanovení dohody a súdne rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností možno zmeniť, ak sa zmenia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre doterajšiu úpravu, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Hmotnoprávnou podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností je teda zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výkon rodičovských práv a povinností za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane rodičov maloletého alebo na strane maloletého, alebo objektívne - vývojom objektívnych okolností.

14. Úprava práv a povinností rodičov k maloletým deťom sa uskutočňuje podľa stavu zisteného v čase rozhodovania súdu (§ 217 ods. 1CSP). Po tejto úprave však môžu nastať zmeny tak v pomeroch rodičov, ako aj v pomeroch maloletých detí, odôvodňujúcich zmenu pôvodného rozhodnutia súdu, príp. dohody rodičov. Iba zmena závažnejšieho charakteru môže byť dôvodom na takú zmenu rozhodnutia. Zmena pomerov môže spočívať v rôznych okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce z hľadiska záujmu maloletých detí. Pri úvahe o tom, či sa má zmeniť rozhodnutie súdu alebo dohoda rodičov, treba mať na zreteli záujem dieťaťa na jeho riadnej výchove, pri rešpektovaní stálosti výchovného prostredia. Zmena doterajšieho výchovného prostredia je odôvodnená najmä vtedy, keď doterajšie výchovné prostredie už nezabezpečuje priaznivé podmienky pre plnohodnotný vývoj a rozvoj maloletého dieťaťa. Základným predpokladom pre zmenu pôvodného rozhodnutia súdu je, že od pôvodného rozhodnutia došlo k takej zmene pomerov, ktorá vyžaduje zmenu pôvodnej úpravy, zohľadňujúc pritom primárne záujem maloletého dieťaťa.

15. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, z ktorého zistil, že maloletá Alexandra bola rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda zverená do starostlivosti otca, následne bola z jeho starostlivosti uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 27P/26/2019-18 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 11CoP/44/2019-40 z 12. novembra 2019 dočasne odňatá pre tvrdené podozrenia z nedostatočnej a zneužívanej starostlivosti, ktoré však neboli potvrdené a preto nie je dôvodné, aby maloletá zostávala v starostlivosti starej matky. Prioritne prihliadal na záujem maloletej U. a napriek tomu, že bolo zistené, že maloletá si vymýšľa a domýšľa rôzne skutočnosti a situácie je zrejmé, že sa v rodinnom prostredí u otca necíti komfortne. Otec, hoci má preukázateľne po materiálnej stránke väčšie možnosti zabezpečiť starostlivosť o maloletú, neposkytoval jej želaný pocit patričnosti, nedostatočne sýtil vzájomný citový vzťah, nevyužil priestor daný mu na upevnenie citovej väzby. Maloletá je výrazne citovo viazaná na matku, od ktorej sa jej dostáva viac pozitívnych prejavov, pričom matka má o maloletú záujem, venuje sa jej a maloletá opakovane vyjadrila jednoznačný záujem byť zverená matke. Vzhľadom na pranie maloletej a preukázané schopnosti matky zabezpečiť jej starostlivosť, hoc i v U., zveril maloletú do jej výchovy.

16. V prvom rade sa odvolací súd zameril na správnosť záverov súdu prvej inštancie o potrebe zmeny ostatného rozhodnutia v časti zverenia, na správnosť zverenie maloletej U. do osobnej starostlivosti matky. Pri tejto otázke odvolací súd vychádzal z predpokladu, že obaja rodičia sú spôsobilí vychovávať maloletú, aktuálne podľa záverov znalca maloletá viac inklinuje k matke. Zároveň z výpovede maloletej vyplýva, že subjektívne prevažne negatívne vníma otca. Maloletá mala v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie 10 rokov, výsluchom bol zisťovaný i jej názor, z ktorého jednoznačne vyplýva, že chce byť zverená do starostlivosti matky, ktorá býva s manželom a dvoma maloletými dcérami v U. a nebolo zistené, že by nemala vytvorené vhodné podmienky na zabezpečenie starostlivosti o deti.

17. Z vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k správne mu záveru, ktorý v plnom rozsahu zdieľa aj odvolací súd, že od ostatnej úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej došlo k takej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu pôvodného rozhodnutia o zverení maloletej do osobnej starostlivosti otca zverením maloletej U. do výlučnej osobnej starostlivosti matky, pretože lepšie predpoklady a podmienky pre zabezpečenie osobnej starostlivosti sú na strane matky, pričom ide o závery v súlade so záujmom maloletej vyplývajúce nielen z výpovede matky a moletej ale i zo znaleckého

posudku. Rozhodujúcim faktorom pre zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matke je nesporne osvedčený intenzívny, určujúci vzťah k matke, ktorá naplňa aktuálne citové potreby maloletej.

18. Odvolací súd považoval i odvoláciu námietku otca týkajúcu sa nesprávne určeného rozsahu jeho vyživovacej povinnosti za irelevantnú. Po posúdení súdom prvej inštancie zistených a preukázaných možností, schopností a majetkových pomerov rodičov maloletej s prihliadnutím na jej odôvodnené potreby dospel k záveru, že výživné určené otcovi v sume 250 eur zodpovedá možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom oboch rodičov maloletej, ako i odôvodneným potrebám maloletej, zohľadňujúc osobnú starostlivosť matky o dieťa. Matka maloletej je nezamestnaná, príjem jej rodiny predstavuje 1852 libier, z ktorej sumy ona poberá opatrovateľský príspevok 160,20 libier, príspevok na dve deti 508,75 libier, partnerský príspevok 249,46 libier a príspevok na bývanie 430 libier, má ešte dve vyživovacie povinnosti. Otec má priemerný zárobok 1400 eur, inú vyživovaciu povinnosť nemá.

19. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 ZoR plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované neploleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti pritom súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

20. Podľa § 65 ods. 1 ZoR ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti, alebo schváli dohodu o výške výživného.

21. Podľa § 75 ods. 1 ZoR pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

22. Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba základné nároky dieťaťa, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného (ako sú napr. liečebné náklady). Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane dieťaťa je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať mu výživné a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

23. Podľa ustálenej súdnej praxe, rodič ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti je povinný prispievať na výživu svojich detí sumou vo výške 20% až 30% z jeho čistého príjmu, a to vzhľadom na odôvodnené potreby toho, ktorého dieťaťa, s tým, že výživou dieťaťa, na ktorú obidvaja rodičia prispievajú, sa rozumie zaobstarávanie, respektíve uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný telesný a duševný vývoj dieťaťa. Na tomto mieste treba podotknúť, že uvedené rozpätie 20% až 30% čistého/netto príjmu sa musí vzťahovať na všetky výživnou oprávnené osoby, t.j. všetky maloleté deti povinného rodiča. Otec maloletej U. má len jednu vyživovaciu povinnosť a to k maloletej U. v sume 250 eur, ktorá predstavuje cca 20% z jeho príjmu a po otcom deklarovanom zníženom príjme na 1000 eur mesačne 25% .

24. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v napadnutej časti zverenia maloletej do starostlivosti matky a v časti výživného s použitím ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

25. Odvolací súd však prihliadol na dôvodnú argumentáciu otca ohľadom styku s maloletou. V prípade napadnutého výroku rozsudku o úprave styku otca je potrebné mať na mysli, že kontakt rodičov s ich maloletými deťmi je skutočne významným činiteľom, ktorý ovplyvňuje zdravý vývoj dieťaťa a došlo k pochybeniu súdu prvej inštancie, keďže k úprave styku nevykonal žiadne dokazovanie, nevypočul strany sporu a navyše svoje rozhodnutie v tejto časti ani riadne neodôvodnil.

26. Aj rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do starostlivosti má právo v primeranom rozsahu podieľať sa na výchove dieťaťa, v starostlivosti oň i na budovaní citových a rodinných väzieb, je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z tohto vzťahu vyplývajúcimi. Realizuje sa to prostredníctvom styku tohto rodiča s dieťaťom. Je pritom treba mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodiča a dieťa v dôsledku odcudzenia sa neskôr len ťažko napráva. Zákon uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom a iba ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk autoritatívne súd. Pri rozhodovaní o rozsahu styku je dôležité zväziť okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa: ako jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim; ako aj okolnosti na strane rodičov ako ich vzájomný vzťah, ich časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča, spoje a podobne. Prvoradý je tu predovšetkým záujem dieťaťa, ktorý pritom treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerance a harmónie, aby jeho vývoj a výchova smerovali k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania, rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva. Je pritom v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné zväzky s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov, pričom dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejaviť svoje city slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča.

27. Z obsahu spisu vyplýva, že doposiaľ nebolo vykonané žiadne dokazovanie v otázke úpravy styku, nebolo ani len preukázané, že rodičia sa na styku nevedia dohodnúť. Prejednávaná vec úpravy styku otca s maloletou sa dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania).

28. Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené dospel k záveru, že prvoinštančný súd nevykonaním dokazovania v otázke styku, znemožnil účastníkom konania, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces a preto s použitím ust. § 369 ods. 1 písm. b) a c) CSP v spojení s § 35 a 36 CMP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti úpravy styku zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

29. Povinnosťou prvoinštančného súdu v ďalšom konaní bude v prípade, že nedôjde medzi rodičmi k dohode vykonať riadne dokazovanie na zistenie okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa: vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim, zohľadniac i vek, zdravotný stav ako aj okolnosti na strane rodičov: ich vzájomný vzťah, ich časové a ekonomické

možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča a podobne. Následne po zvážení všetkých preukázaných okolností daného prípadu majúci vplyv na úpravu styku otca s maloletou opätovne vo veci rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné v súlade s ust. § 220 ods. 2, 3 CSP náležite odôvodniť.

30. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania (§ 391 ods. 3 CSP).

31. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).